

Det talte ord gælder

Tak for indbydelsen til at tale ved dette års grundlovsmøde på Ejer Bavnehøj. Jeg er glad for det store fremmøde til det, der har udviklet sig til at være en stolt tradition. Det er i år 24. gang, jeg taler på Ejer Bavnehøj.

Jeg skal ikke kunne sige, om det er grundlovstraditionen, Esben Lunde Larsen eller det gode vejr, der trækker. Men jeg kan med sikkerhed sige, at det lune vejr, som vi nyder godt af i dag, ikke altid har kendetegnet Jyllands top.

For 15.000 år siden var det område, vi i dag kender som Danmark, næsten helt dækket af is. Moskusokser, mammutter og rensdyr dominerede. Træerne var få, og menneskene færre.

Langsomt, ganske langsomt, trak isen sig mod nord. Dens vægt og smeltevand pressede og formede landskabet, og da isen endelig var væk, havde den efterladt dette bakkede landskab til de første mennesker, som slog sig ned her.

De mennesker var jægere, som kom hertil, fordi jagten var god. Med tiden begyndte menneskene at dyrke jorden og slå sig sammen i små samfund. Og med samfundene og sammenholdet mod trusler udefra fandt man også ud af, at områdets bakketoppe kunne bruges som andet end udkigspost.

Fra toppen her kan man ikke bare se langt væk. Man kan også ses langvejs fra. Derfor begyndte man at bygge store bål, som kunne antændes og ses og på den måde kalde folk til samling. De bål kaldte man for bavner, og når bavnen brændte, kunne man være sikker på, at der var fare på færde. Så gjaldt om at pakke sit sværd og møde op sammen med de andre mænd på egnen. Gjorde man ikke det, var straffen hård.

”Den, som ikke møder op, når bavnen brænder og fjenden er i landet, skal hænges fra sin egen bjælke”. Sådant lyder det i en af vore ældste love, og sådan blev bavnerne brugt over hele landet – som et synligt og hurtigt varslingsystem – som en datidens luftalarm.

Danmarks sidste bavner blev tændt – og slukket – i 1864. Årsagen kender vi, og resultatet kender vi også. Den smertelige krig mod Preussen og tabet af Sønderjylland er den dag i dag et nationalt traume, som vi stadig ikke er kommet os helt over.

Tårnet her står som et synligt minde, både om nederlaget i 1864, men i særdeleshed – selvfølgelig – om genforeningen med Sønderjylland i 1920.

Derfor er det også naturligt, at vi bruger Ejer Bavnehøj som samlingssted, når vi i dag fejrer det, der er allermest dansk og som knytter os danskere sammen i vores frie fællesskab – nemlig Grundloven.

Grundloven af 1849 er Danmarks riges forfatning. Den er et frihedsskrift og en af verdens ældste forfatninger. I dens 164 år lange liv er den blevet revideret flere gange.

Den første gang har vi det med at glemme. Måske fordi revideringen skete på baggrund af de samme tragiske begivenheder, som jeg før omtalte – nemlig nederlaget i 1864. Efter nederlaget var Danmarks territorium formindsket, og man kunne ikke have en grundlov, som dækkede områder, der ikke længere var danske.

Den anden revision skete i 1915. Det var den, der gav stemmeret til kvinder og tjenestefolk. Herhjemme betragter vi det i dag som en selvfølge, at kvinder kan stemme. Men dengang, for snart 100 år siden, var det et stort og omdiskuteret spørgsmål. Der var stærke stemmer både for og imod, men beslutningen var både klog og rigtig – og i dag kan vi danskere prale af at være et af de allerførste lande i verden, som gav stemmeret til både mænd og kvinder.

Den seneste revision skete i 1953, hvor Venstre-manden Erik Eriksen var statsminister. Her blev tronfølgen ændret. Lige så vigtigt var det, at Grundloven af 1953 afskaffede Landstinget.

Landstinget havde siden den første grundlov fungeret som andetkammer og var i 1953 blevet fodslebende og utidssvarende. Med afskaffelsen af Landstinget blev det danske parlament mere moderne og effektivt. Ingen har siden savnet Landstinget, og i dag bruges Landstingssalen på Christiansborg som konferencesal.

Sådan fungerer den godt.

Indimellem diskuteres det, om Grundloven bør fornyes endnu engang. Det er en diskussion, som oftest tages op af radikale, der vil afskaffe kongehuset. Jeg ser ingen grund til at ændre Grundloven, og det er der flere grunde til. Grundloven er et klogt skrift, som ser langt frem og tager højde for utroligt mange forhold i sin nuværende form.

Hvis vi ændrer den, blot for at ændre den, risikerer vi at miste vores fælles forståelse for en fælles og folkelig referenceramme. Desuden ser jeg ikke, at der findes en sag, der er så vigtig og så omfattende, at den kan retfærdiggøre en ændring af rigets vigtigste lov – det gør republikanerne iblandt os måske, men mit svar til dem vil lyde som Mærsk McKinney Møllers, hver gang en journalist henvendte sig om et interview: "Deres ønske kan desværre ikke efterkommes."

I år er det præcis 100 år siden, to af Danmarkshistoriens største erhvervsmand blev født. Mærsk McKinney-Møller og Haldor Topsøe. De to københavnere blev født med få ugers mellemrum, og efter lange liv i spidsen for dansk erhvervsliv er de begge gået bort. Mærsk McKinney Møller sidste år, og Haldor Topsøe for få uger siden.

Deres veje ind i dansk erhvervsliv var vidt forskellige. Topsøe uddannede sig til ingeniør og grundlagde sin egen virksomhed. Hr. Møller fortsatte, hvor hans far slap, og gjorde et gammelt rederi til verdens største. Flid

og dygtighed bragte dem frem, og hårdt arbejde kendetegnede dem begge helt til det sidste. De deltog begge i driften af deres virksomheder – Møller insisterede hver dag på at tage trapperne til sit kontor på 6. sal.

Listen over anerkendelser til de to er nærmest uendeligt lang. Deres indsats har skaffet dem priser og ordener fra hele kloden. Fra Thailand til Finland til Japan. Topsøe blev i 1999 udnævnt til "Århundredets ingeniør", og året efter blev Hr. Møller den første erhvervsmand, der modtog Elefantordenen.

Mærsk McKinney-Møller har i bogstaveligste forstand sat aftryk i Danmark. Han har gennem Almenfonden, som blev stiftet af hans forældre, støttet dansk kulturliv, nordisk samarbejde og danskheden syd for grænsen. Fonden har i de seneste år blandt meget andet betalt for opførelsen af Københavns nye operahus, helikopterlandingspladsen på Rigshospitalet og restaureringen af fregatten Jylland.

Grundlovens §43 siger, at ingen skat kan pålægges uden ved lov.

I mange år har vi i Danmark alene diskuteret, hvordan vi skulle bruge de penge, som mænd som Mærsk McKinney-Møller og Haldor Topsøe – og utallige mænd og kvinder over hele landet, som driver deres egen virksomhed – tjener til statskassen.

Vi har ikke været opmærksomme på, hvordan vi skabte mere værdi. Det illustreres glimrende af en situation fra den forgangne uge, hvor det kom frem, at Københavns Kommune endnu engang måtte acceptere et milliontab på et fejlslagent projekt. "Borgerne kan være helt rolige", sagde en medarbejder i kommunen, "Borgerne kommer ikke til at betale for det her. Det gør kommunen."

Som om pengene i Københavns Kommune ikke alle sammen er taget i borgernes lommer. Men det er de selvfølgelig. Hver og en af de 1.000 milliarder, som kommuner og stat hvert år bruger.

Derfor glæder det mig også, at der synes at være en forandring til det bedre undervejs.

Det er ikke mange år siden, et af Danmarks største partier pralede med, at nu var der flere offentligt ansatte end nogensinde før – mens det andet store parti gik til valg på et spørgsmål om at vælge mellem skattelettelser eller velfærd.

De samme to partier konkurrerer nu om at vise, at det netop er dem, der er bedst for erhvervslivet.

Nok så vigtigt er det, at den brede befolkning ikke længere bliver bildt ind, at skattelettelser og velfærd er hinandens modsætninger. Folk har set, at det er nødvendigt med et konkurrencedygtigt erhvervsliv, hvis vi skal have råd til velfærdsydelse i fremtiden – og et konkurrencedygtigt erhvervsliv får man altså ikke, hvis man bliver ved med at hæve skatterne, som regeringen gjorde, da den tiltrådte.

Der var bred opbakning til de lettelser af selskabsskatten, som for nylig blev vedtaget. Og jeg håber, at vi fremtiden kan sænke selskabsskatten, indkomstskatten og afgifter endnu mere. Det er der to grunde til. Den første og åbenlyse grund er, at det vil gøre danske virksomheder mere konkurrencedygtige og danskerne mere købedygtige.

Den anden, som for nogle mennesker er lidt mindre åbenlys, er, at det er det rigtige at gøre. Skat er frugten af menneskers arbejde, og det er kun fair, hvis danskerne får lov til at beholde flere af de penge, de selv har tjent.

Nogen vil så påstå, at det vil gøre os til et fattigere samfund, hvis skatten bliver sænket.

Sådan noget pjat. Med lavere skat vil vi stadig være et velstående samfund med råd til de offentlige velfærdsydelser, som danskerne har vænnet sig til. I sidste uge kom en undersøgelse, som viste, at vi som samfund vil blive 53 milliarder – 53 milliarder – kroner rigere, hvis vi sænkede skatten til samme niveau som Sveriges.

Og det er heller ikke, fordi danskerne skulle blive dårligere mennesker. Mere egoistiske – eller mindre filantropiske, bare fordi de fik flere penge mellem hænderne. Tværtimod.

Mærsk McKinney-Møller og Haldor Topsøe har begge vist, at velstand ikke kommer af egoisme og at egoisme ikke er konsekvensen af velstand.

Der kan være al mulig grund til at holde med, om grundloven også overholdes i praksis.

I år har vi oplevet endnu et tilfælde, hvor vi i allerhøjeste grad må efterlyse en grundlovsbeskyttelse. §71 siger, at frihedsberøvelse kun kan finde sted med hjemmel i loven. Det burde være en naturlig ting.

Men det var det ikke for Camilla West. Hun boede og arbejdede som fotomodel i USA og var derfor ikke skattepligtig i Danmark. men i over tre år havde hun udover ferie begået den forbrydelse at *arbejde* i Danmark, hvor hendes mand boede. På tre år havde hun arbejdet i otte for en kunde, der skulle lave optagelser i Danmark.

Straks erklærede SKAT, at hun derfor var skattepligtig i Danmark. Hun blev pålagt at betale 5,5 millioner til skat, og hun og hendes mand blev tiltalt for skattesvindel. Byretten idømte hende en bøde på mere end 6 millioner – samt fængsel i 1 år og 9 måneder. Dommen blev anket.

Samtidig var der en anden familie, som også havde svært ved at forstå skattereglerne. Stephen Kinnock havde bosat sig i Schweiz. Familien havde han i Danmark, og han havde ligesom Camilla West tilladt sig den frækhed at arbejde 3 dage i Danmark.

Sagens kendis-karakter gjorde, at SKAT i København tilkaldte toppen af skattevæsenet, som efter mange møder kom frem til, at Stephen Kinnock ikke var skattepligtig.

Så kunne man tro, at den sagsbehandler, der havde behandlet Kinnock-sagen – og som vidste alt om, at Camilla West var blevet idømt fængsel for samme forseelse, som Kinnock blev frikendt for – kunne orientere Camilla West og hendes sagsbehandler om de gode nyheder.

Men det gjorde han ikke. Hans overordnede gjorde heller ikke. Det var der ingen i SKAT København, som fandt anledning til. De holdt deres mund – velvidende, at en offentliggørelse af den nye praksis ville betyde, at Camilla West og hendes mand alligevel ikke skulle i fængsel.

Skæbnens ironi ville det heldigvis sådan, at Kinnocks afgørelse blev offentliggjort på anden vis – nemlig af parret Kinnock/Thorning selv i et forsøg på at afvise de rygter, der spredte sig om Stephen Kinnock.

Hvis ikke rygterne havde cirkuleret, ville Camilla West og hendes mand i dag have siddet i fængsel.

Jeg mindes ikke, at vi i nyere tid har været tættere på et justitsmord

Af Grundlovens §71 fremgår, at frihedsberøvelse kun kan finde sted med hjemmel i loven. Men de forhold, der i byretten medførte frihedsberøvelse for Camilla West, havde ikke hjemmel i nogen klar og læselig lov.

Den var så utydelig, at en tilsvarende sag endte med slet ikke at være en sag.

Grundloven skal tages alvorligt. Den er tænkt som borgernes værn mod statsmagtens overgreb. Derfor er det også vigtigt, at vi alle er vågne og tænksomme, så loven bliver overholdt og tingene ikke skrider.

Som der står malet på en af væggene på Christiansborg: "Lov er lov, og lov skal holdes". Det gælder selvfølgelig – og især – for Grundloven.

Fortsat god grundlovsdag